

Сутність та напрями нейтралізації фінансових ризиків на підприємстві

У сучасних умовах господарювання важливого значення набувають проблеми, пов'язані з фінансовим ризиком на підприємстві. Досить часто успіх від підприємницької діяльності залежить від готовності самого підприємства найбільш точно та вчасно визначити певний вид ризику та влучно визначити метод для його оцінювання. Іншими словами, для ефективної діяльності потрібно здійснити оцінку ризику та запропонувати методи нейтралізації фінансових ризиків в подальшій діяльності.

Нейтралізація ризиків - це фінансово-математична технологія обґрунтування, прийняття, виконання та контролю виконання управлінських фінансових рішень щодо реалізації превентивних заходів фінансового, організаційного або правового характеру, з метою забезпечення зіставності результативності господарської операції та рівнів операційного і фінансового важелів як складових сукупного ризику підприємства. До основних механізмів нейтралізації фінансових ризиків відносять: утримання ризику (у поєднанні з внутрішнім страхуванням), уникнення ризику, передача ризику (зовнішнє страхування), мінімізація ризику (диверсифікація, лімітування, хеджування).

Загалом існує два основних типи стратегій нейтралізації фінансових ризиків: активна та пасивна. Пасивна стратегія спрямована на здійснення операцій щодо уникнення ризику. Тобто, підприємство спрямовує сили на розробку внутрішніх заходів, які повністю виключають конкретний вид фінансового ризику. Одним із таких заходів являється абсолютна відмова від здійснення фінансових операцій з надмірно високим рівнем ризику. При цьому, підприємство втрачає запланований дохід, прибуток від операцій та виникає ризик упущеної вигоди. Тому, уникати пасивну стратегію нейтралізації фінансових ризиків слід за таких умов:

- відмова від одного ризику викликає інший ризик більшого рівня;
- фінансові втрати від ризику перевищують можливості їх компенсації за рахунок власних коштів;
- рівень ризику неможливо зів'язати з рівнем доходності операцій;
- немає інформаційної бази для прийняття рішення щодо уникнення певного виду ризику.

Активна стратегія нейтралізації фінансових ризиків спрямована на утримання ризиків через запобігання настанню ймовірних негативних наслідків фінансової та інших видів діяльності підприємства. Реалізація активної стратегії нейтралізації ризиків здійснюється, в основному, шляхом комерційного страхування та самострахування. Самострахування передбачає створення підприємством певних резервів грошових фондів за-для покриття потенційних майбутніх збитків та непередбачуваних витрат підприємства. Ці резервні фонди створюються за рахунок відрахувань підприємства. Одним з типових варіантів такого виду фондів є резервний капітал, як складова власного капіталу підприємства. В свою чергу, комерційне страхування передбачає залучення страхових компаній до нейтралізації фінансових ризиків, яким підприємство передає частину свого ризику за певну оплату.

Також, одним з найбільш ефективним шляхом нейтралізації фінансових ризиків є диверсифікація. Її здійснення дозволяє підприємству знизити підприємству окремі види фінансових ризиків: кредитний, депозитний, інвестиційний. До видів диверсифікації, що використовуються для нейтралізації фінансових ризиків належать:

- диверсифікація фінансової діяльності підприємства, яка передбачає пошук альтернативних можливостей в одержанні доходу від різних фінансових операцій, безпосередньо не пов'язаних одна з одною;
- диверсифікація портфеля цінних паперів, що дозволяє знизити інвестиційні ризики, не зменшуючи рівень доходності інвестиційного портфеля;
- диверсифікація програми реального інвестування полягає у підтримці програм реалізації декількох проектів, а не програмам, які складаються з одного великого інвестиційного проекту.
- диверсифікація покупців продукції підприємства, що спрямована на зниження кредитного ризику, що виникає при комерційному кредитуванні.
- диверсифікація депозитних вкладів підприємства, яка передбачає розміщення великих сум тимчасово вільних коштів в декількох банках за-для отримання прибутку. Такі умови забезпечують стабільну доходність депозитного портфелю, а рівень депозитного ризику знижується.
- диверсифікація фінансового ринку, яка передбачає функціонування одночасно в декількох сегментах фінансового ринку.